

SMĚRNICE PRO PRACOVNÍ POTÁPĚNÍ SVAZ ČESKÝCH POTÁPĚČŮ

1. Úvodní ustanovení

- 1.1 Směrnice upravuje povinnosti a práva právnických a fyzických osob při provádění potápěčských prací. Je závazná pro právnické a fyzické osoby v odborné působnosti *Svazu českých potápěčů (dále SČP)*. Rozšíření působnosti této směrnice na jinou právnickou osobu lze uskutečnit na základě smlouvy mezi SČP a touto právnickou osobou.
- 1.2 Při provádění potápěčských prací jsou právnické a fyzické osoby povinny dodržovat platnou legislativu, která se týká provádění potápěčských prací, zákon č. 309/2006 Sb., o BOZP; zákon č. 548/1991 Sb., o pracovně lékařské péči; zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví; NV 591/2006 Sb., o BOZP na staveništích; NV č. 361/2007 Sb., o podmínkách ochrany zdraví při práci; vyhlášku č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky o zařazení prací do kategorií a obecně platnou legislativu o BOZP.
- 1.3 Právnické a fyzické osoby provádějící potápěčské práce jsou povinny každou prováděnou práci zajistit technicky a personálně tak, aby nebyla ohrožena bezpečnost a zdraví žádného pracovníka po celou dobu pracovního výkonu.
- 1.4 Potápěči provádějící potápěčské práce musí být držiteli *Profesního průkazu potápěče*, vydávaného *Svazem českých potápěčů* od roku 2000 ve smyslu platné akreditace SČP, udělené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Práce mohou provádět též potápěči zařazení do praktické části učebního plánu „*Rekvalifikačního kurzu pro profesi - Potápěč*“, ve smyslu platné akreditace SČP. Účastník „*Rekvalifikačního kurzu pro profesi - Potápěč*“ musí být držitelem minimálně kvalifikace *P** CMAS*, nebo adekvátní kvalifikace v jiném výcvikovém systému schválenou SČP.

2. Odborné, kvalifikační, zdravotní a hygienické podmínky

- 2.1 Potápěči jsou povinni podrobit se každoroční lékařské prohlídce v rozsahu a formě určené výše uvedenými předpisy o posuzování zdravotní způsobilosti k práci.
- 2.2 Při snížení fyzických či psychických schopností (z důvodu nemoci, požití alkoholu, drog, únavy apod.) je potápění zakázáno. Tyto indispozice je potápěč povinen oznámit vedoucímu potápěči.
- 2.3 Potápěč je povinen odmítnout sestup v případě, že se k němu necítí být fyzicky nebo psychicky způsobilý, nerozumí danému úkolu nebo není schopen jej bezpečně a správně provést. Potápěč nesmí být k sestupu donucen.
- 2.4 Pro stanovení dekompresní procedury je nutné používat dekompresní postupy a tabulky vhodné pro pracovní potápění. Přístroje stanovující dekompresi (dekompresní počítače) mohou být k určení výstupu použity pouze výjimečně a to ve zvláštních

případech, kdy potápěč vykonává pouze lehčí práci, jako jsou průzkumy, kontroly, foto a video dokumentace.

- 2.5 Délku ponoru je nutno s potápěčem dohodnout předem s ohledem na dekompresi, podmínky sestupu a prováděnou práci.
- 2.6 Opakované sestupy během pracovní směny do hloubek větších než 9m jsou při pracovním potápění zakázány s výjimkou záchranných zásahů .
- 2.7 Na pracovišti musí být k dispozici a připraven k okamžitému použití kyslíkový křísící přístroj s dostatečnou zásobou kyslíku, lékárnička, záložní dýchací přístroj a musí být zajištěno telefonické spojení na krizová telefonní čísla a na odborného lékaře znalého potápěčské problematiky.
- 2.8 Na pracovišti musí být přítomna osoba vyškolená v poskytování předlékařské první pomoci, která musí znát umístění telefonu a krizová telefonní čísla na zdravotnická zařízení.
- 2.9 Pro práce v hloubce větší než 13m a při sestupech, které jsou spojeny s více než jednou dekompresní zastávkou, nebo sestupech spojených s vysokou fyzickou námahou je nutné zajistit vybavení pracoviště vícemístnou dekompresní komorou v pohotovostním stavu umístěnou v bezprostřední blízkosti místa sestupu, jejíž obsluha je vyškolená pro její používání a v případě nutnosti poskytne předlékařskou první pomoc s použitím dekompresní komory. Pro tyto práce a sestupy je nutné zajistit dodávku dýchacích plynů hadicovým systémem vedeným z místa nad hladinou. Požadavky uvedené v odstavci 2.9 se netýkají potápěčských průzkumných činností.
- 2.10 Při provádění potápěčských prací musí být zajištěna přeprava pohotovostním vozidlem do nejbližšího zdravotnického zařízení. Při mimořádně náročných sestupech a při sestupech do hloubek větších jak 50m, je vhodná přítomnost odborného lékaře znalého potápěčské problematiky.
- 2.11 Mokrý potápěčské obleky je možné používat pouze pro práce ve vodě, jejíž teplota a složení neohrožuje zdraví potápěče.
- 2.12 Používání vzduchu jako dýchacího media pro potápěče je doporučeno do maximální hloubky 50m. Pro používání jiných směsí plynů než vzduchu jako dýchacího media, musí být potápěči prokazatelně vyškoleni.
- 2.13 Při práci ve zdraví škodlivých vodách je nutné používat potápěčské přilby, nebo celoobličejové masky, suché izolační obleky a suché ochranné rukavice.
- 2.14 Práce pod vodou s pneumatickým náradím působícím nadměrné vibrace a tlakové rázy (příklepová vrtací kladiva, sbíječky apod.) je povolena pouze v suchém obleku, s potápěčskou přilbou nebo celoobličejovou maskou a ochranných rukavicích. Celková doba práce během jednoho dne nesmí přesáhnout limity stanovené v NV č. 148/2006 Sb.

- 2.15 Při provádění potápěčských prací musí být v bezprostřední blízkosti pracoviště vytápěný uzavřený prostor určený k ohřátí a odpočinku potápěčů ve smyslu NV č.178/2001 Sb., a NV č. 523/2002 Sb.

3. Organizace a příprava prací pod vodou

- 3.1 Veškerou činnost pod vodou a činnosti s ní související řídí vedoucí potápěč. Právnické a fyzické osoby před zahájením potápěčských prací určí vedoucího potápěče pro každé jednotlivé místo a čas sestupu. Vedoucí potápěč na pracovišti průběžně vede „*Deník potápěčských prací*“, ve kterém jsou zaznamenány všechny zúčastněné osoby, použitá zařízení dále podmínky a činnosti, které se v průběhu potápěčských prací uskutečnily.
- 3.2 Vedoucí potápěč vymezí pracoviště pro provedení potápěčských prací na místě samém. Na pracovišti musí zajistit všechny podmínky pro přípravné práce a bezpečné provedení potápěčských prací v souladu s touto směrnicí. Sestaví pracovní skupiny ve složení potápěč, jistící potápěč v odpovídající kvalifikaci a počtu dále rozmístění obslužných pracovníků. Před započítím práce seznámí vedoucí potápěč všechny pracovníky s pracovním úkolem, technologickým postupem a způsobem jeho plnění. Současně seznámí pracovníky s místními bezpečnostními předpisy pro dané pracoviště a s činností při vzniku nenadálé situace (nehoda, náhlé zhoršení povětrnostních podmínek, problém s postupem práce apod.) včetně telefonního spojení na krizová čísla a cesty do nejbližšího zdravotnického zařízení. V případě vzniku ohrožení bezpečnosti potápěčů vedoucí potápěč bezodkladně přeruší práce pod vodou a zahájí nezbytná záchranná opatření pro bezpečný výstup potápěčů nad hladinu.
- 3.3 Používaná potápěčská technika musí být udržována v bezvadném stavu a pravidelně kontrolována před každým sestupem. Potápěč musí používat výstroj vhodnou pro podmínky ve kterých probíhá práce. Vybavení potápěčů určí vedoucí potápěč.
- 3.4 Každý sestup musí být zabezpečen jistícím potápěčem. Stupeň jeho vybavení a pohotovosti k zásahu určí vedoucí potápěč s ohledem na podmínky, ve kterých probíhá práce.
- 3.5 Pokud se potápěč potápí sám, musí být zabezpečen telefonním kabelem nebo naváděcím lanem. Kabel ani lano nesmí být poškozeny a musí mít minimální pevnost 3000 N v tahu a minimální průměr 5mm. Konec kabelu nebo lana musí být a bezpečně zajištěn na povrchu.
- 3.6 Při práci pod vodou je nutné zajistit spojení s potápěči přednostně potápěčským telefonem nebo jiným hlasovým komunikačním zařízením. Pouze ve výjimečných a odůvodněných případech je možné použít jiný způsob, například signální lano. V případě použití signálního lana musí být způsob signalizace dohodnut před započítím prací a jeho znalost ověřena před každým sestupem. Signální lano musí mít minimální pevnost 3000 N v tahu a minimální průměr 5mm. Konec kabelu nebo lana musí být bezpečně zajištěn na povrchu.
- 3.7 V případě sestupu dvou a více potápěčů na jedno pracoviště bez komunikace s povrchem, je nutné zajistit bezpečný způsob jejich vzájemné komunikace. Při ztrátě

- komunikace s druhým potápěčem se doporučuje omezit dobu jeho hledání na 30 sekund, poté jsou potápěči povinni vynořit se předepsaným způsobem s ohledem na případnou dekompresi.
- 3.8 Všechny sestupy vyžadující dekompresní zastávku a nebo bez možnosti vynoření na volnou hladinu, musí být zajištěny náhradním zdrojem dýchacích plynů, který má potápěč pod vodou k dispozici (rezervní zásoba dýchacích plynů nesená potápěčem při dodávce dýchacích plynů hadicí z povrchu, záložní dýchací přístroj, potápěčský zvon, apod.).
 - 3.9 Sestup na pracoviště pod vodou a výstup z něj musí být s ohledem na podmínky (viditelnost, složitost přístupu aj.) zajištěn tak, aby nemohlo dojít ke ztrátě orientace potápěče. V případě potřeby musí být sestup zabezpečen vhodným sestupovým lanem.
 - 3.10 Při potápění v proudící vodě je třeba zvláště pečlivě připravit pracovní postup s ohledem na zvýšené zajištění bezpečnosti potápěče, například použitím vhodných clon proti proudící vodě.
 - 3.11 Při použití plavidel a plovoucích pracovních základen je nutno dodržovat ustanovení Vyhlášky č. 344/1991 Sb., ve znění Vyhlášky č. 223/1995 Sb., Řádu plavební bezpečnosti.
 - 3.12 Použitá plavidla musí být vhodného druhu s ohledem na prováděné práce a musí umožňovat potápěčům bezpečný vstup do vody a výstup z vody. Při použití motorového pohonu plavidla během ponoru, je nutné zajistit vhodným způsobem bezpečnost potápěčů. Pokud se práce provádějí z pevně zakotvených nebo vyvázaných plavidel a základen, musí být na pracovišti připraven záchranný člun.
 - 3.13 Práce pod ledem smějí být prováděny z otvoru v pevném ledu tvaru čtverce nebo trojúhelníka o straně minimálně 2m, s okraji zabezpečenými proti prolomení ledu. Potápěči musí být zajištěni telefonním kabelem, nebo lanem o minimální pevnosti 3000 N v tahu a minimálním průměru 5mm. Konec kabelu nebo lana musí být pevně a bezpečně zajištěn na povrchu.
 - 3.14 Před zahájením prací s použitím zdvihacího zařízení a vázáním břemen musí vedoucí potápěč stanovit pracovní a technologický postup pro tyto práce a seznámit s ním zúčastněné pracovníky.
 - 3.15 Při potápěčských pracích konaných s použitím zdvihacího zařízení může potápěč vstoupit do vody pouze v případě, že nebude ohrožena jeho bezpečnost zdvihacím zařízením nebo břemenem. Před manipulací s břemenem se musí potápěč pohybovat tak, aby se nedostal on ani žádná část jeho výstroje pod zavěšené břemeno a nebyl nijak ohrožen břemenem ani zdvihacím zařízením. Jakákoliv manipulace se zdvihacím zařízením může být zahájena pouze až na jasný pokyn potápěče. Potápěč vázající břemena pro zdvihací zařízení musí být držitelem platného vazačského průkazu dle: *ČSN ISO 12480 -1*.
 - 3.16 Po celou dobu manipulace zdvihacího zařízení musí být potápěč ve spojení potápěčským telefonem s osobou řídící práce zdvihacího zařízení na povrchu. Použití

signálního lana k dorozumívání je zakázáno. Je vhodné, aby obsluha zdvihacího zařízení (jeřábík) slyšela pokyny přímo od potápěče.

- 3.17 Zákaz výkonu činností, které by mohly ohrozit bezpečnost potápěčských prací.

4. Speciální práce

- 4.1 Svařování a řezání pod vodou se řídí vyhláškou ČÚBP č. 48/1982 Sb., ve znění vyhlášky č.192/2005 Sb. a normou ČSN EN ISO 156 18 -1 (050720) - *Svářeči potápěči pro hyperbarické svařování za mokra - Zkoušky svářečů potápěčů pod vodou*. Dokladem této kvalifikace je *Osvědčení o zkoušce svářeče-potápěče*. Při svařování a řezání pod vodou je nutné, aby ve smyslu platných norem výše uvedené oprávnění vlastnili minimálně dva potápěči provádějící tyto práce.
- 4.2 Svařování a řezání elektrickým obloukem je povoleno pouze s použitím suchého obleku, potápěčské přilby, celoobličejové masky a ochranných rukavic. Žádná část těla nesmí být v přímém styku s vodou.
- 4.3 Pro svařování nesmí být používáno střídavého elektrického proudu na elektrodě. Zařízení musí být uzpůsobeno tak, aby elektrický proud mohl být okamžitě přerušen.
- 4.4 Výměna elektrod smí být prováděna jen po přerušení dodávky proudu do držáku elektrod. Dodávka proudu smí být obnovena až po novém signálu svářeče.
- 4.5 Potápěčské práce v podzemí může vykonávat ve smyslu vyhlášky ČBÚ č.447/2001 Sb., jen pracovník s kvalifikací *báňský záchránář – potápěč*.
- 4.6 Trhací práce a destrukce pod vodou smí provádět pouze *potápěč – střelmistr (TVO)* při dodržení zákona č. 61/1988 v platném znění a souvisejících předpisů. Pro trhací práce a destrukce pod vodou je nutné, aby kvalifikaci *potápěč – střelmistr (TVO)* na pracovišti vlastnili minimálně dva potápěči.

5. Závěrečná ustanovení

- 5.1 Tato směrnice byla schválena rozhodnutím presidia SČP dne 25. září 2008.
- 5.2 Tato směrnice nabývá účinnosti dne 1. října 2008.
- 5.3 Dnem 1. října 2008 se ruší platnost Směrnice pro pracovní potápění vydané Svazem potápěčů České republiky - dne 1. února 2002.

Ing. Oldřich Lukš, prezident SČP, v.r.

Svaz českých potápěčů - IČO: 63836114